

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész evre 10 l. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**

Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

100 szavas hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi r
hirdetés a ki szerinti jutányos áron vetetik fel. Helyezési díj n.
den külön beírattal 30 kr

Reformáció emléknapi gondolatok.

Debreczen okt. 31.

A tizenkilencedik század végét az önzés korának nevezik. Nem ok nélkül. De vajjon magában áll-e e jellemre nézve? ... Nem! — Az emberek mindig önzők voltak s szükségök volt figyelmeztetésre, tanításra és magas példák követésére való elhívásra.

Bizony Krisztus magasztos erkölcsstanával, nem kevésbé önző embervilág átalakítására lépett fel, mint a mai; s az ő követői ismét annyira eltertek az ő példája követésétől másfél-ezer évfolyamán át, hogy halaszthatatlan szüksége lön az emberiségnek egy új reformátorra, aki a letérteket az igaz fundamentumra visszaterelje.

Luther kalapácsütései, amelyekkel a vittembergai vártemplom ajtajára théziseit felszegezte, mindmennyi kérdés volt az önszegezés elajánlására. Mikor fogtok már visszatérni ahhoz, a kinek tudománya követése által menekülhettek ki az elvesztő bűnök hatalma alól?

Ezen figyelmeztető döngetésre volna ismét szüksége korunknak. Mert habár műveltségben előrehaladtunk, de nem tudjuk elhagyni az emberhez tapadt bűnöket, velünk jönnek azok, és az előrehaladó műveltséggel erősbödnek...

finomabbak lesznek, behizelgőbbek, de annál veszedelmesebbek.

Talán nekünk is jelenik meg, aki figyelmeztet és int: Térjete meg, ahoz, aki ut, élet és igazság. Aki mintegy átszenvedi a mi bűneinket.

Mert az emberiség baját érző nagy embereknek sokat kell szenvedniök, azok bűne, tévedése, lelkökre teher gyanánt nehezedik s ezerek szenvedését hordozzák. Az isteniből több részt nyertek, jobban látják tehát az ember el-fajlását s ami másoknak közönys dolog, rájuk nézve lelkiismeret-furdalás. Saját magok csak úgy éreznek boldogságot, ha elégedettnek látnak másokat, az egész világot.

Egy barát az erfurti zárdában... üdvözülni akart. Lesulytott lelkében át-érezte az emberiségnek tizenöt századi bűnét, könnyelmű önzését. Hiába sanyargatta testét, Istentől mégis távol érzé-

as z k é t a, megtalálta mint a s z e n t i r á s d o k t o r a. Vizsgálva az írást, megismerte teendőit, kibékült önmagával. Átérezte, hogy a ki üdvözülni akar, harcolnia kell az igazságért; ki kell irtania a visszaélést, mert csak úgy lehetnek mások is boldogok, ha megismerik az igazságot... Kalapácsot vett kezébe, megdöngötte a templom ajtaját, de felrázta, megdöngötte a bün-

bemerült lelkeket is. Akartok-e boldogok lenni? Ha igen... akkor térjete vissza ahoz, aki ut, élet és igazság. Az igazság tárházát, a lánczra tett bibliát felzabadiotta és kezébe adta az embereknek, akik egészen elfelejtkeztek arról és nem ismerték. És az embervilág más alakulást vett akkor.

Négyszáz éve csaknem, hogy az a könyv ismét az emberiség kezében van. De vajmi kevesen olvassák, — ismét. És amint az olvasók száma kevésbül, a boldogító szeretet azon szerint fogy belőlük. A művelt világ emeli a jótékonyk épületeit, de rideg számításal: törvényeket hoz, de nem tölti be, mert hiányzik belőle, a mi nagyobb a t ö r v é n y n é l: a s z e r e t e t. — A paragrafus enélkül csak holt betű, lelke nincs s az élet csak vegetálás. Pedig az életnek értékét a lélek ad, mely önzés nélkül hevül az igazért, alkot, gyaföldi önzés kielégítésében, hanem az igazság felemelkedettségében, menyországában keresi és találja kielégítve.

A Krisztus szolgái közül is nagyon sokan érdekharczot folytatnak... sor-sukkal elégedetlenkedve, az anyagias-ságba sűjdednek. Am van okuk hogy sanyaru helyzetökre hivatkozzanak. De hát megtalálhatják-e így magok a lelki békét s közölhetik-e azt másokkal,

Horvát Boldizsár.

— 1822. Jan. 1. — 1898. Okt. 28. —

A «Debreczen» tárczája.

Nem írják e nagy férfiú nevét nemesi származást jelentő h beüvel a név végén, nem írta ő maga sem. Ő maga bizonyosan azért nem, mert életpályáján legmagasbra emelkedés idejében is megmaradt jellemzetes szerénysége, az önerejéből emelkedő érdemek ez a legnemesebb utitársa, amely meg-övtá attól, hogy polgári származása elle-dezésére valamely es a i f é n y t használjon.

Horvát Boldizsár nem palota ragyogó termében pillantotta meg a világot... szerény polgárházban, polgár szülöktől vette származását — Vas megye, Szombathely városában 1822. Január. 1. napján.

Kutforrásunk — a P. n. L. — nagyon helytelenül nem mondja meg, mi volt atyja foglalkozás; de ha emlékeztünk nem csal, — a mint t. i. igazságügyminiszterre kine-vezetése idejében hallottuk —: kézműves-csizmadia mester volt; azon tisztos osztályból tehát, amelynek tagjai megbecsülik a munkát, mint életfentartási erőt, a kik gyerme-keiknek is józan értelemmel ki tudják jelölni az életirányt, ha tehetségöknél fogva többre, magasabbra képesek mint a kézművesség, hogy legyenek emberiségnek, hazának, nem-zetnek nagyobb körben hasznos, munkás tá-rajva s nem is fősvénykednek, hogy szorgal-

muk által megszerzett javaikból meghozzák az áldozatot, a melynek segélyével megnyer-ják a magasabb képesítést.

Az okos atya, mikor a szombathelyi iskolában szerzett előmeneteléből már fel-ismerte fiának többre hivatását: tanulmányai öregbítésére Sopronba, majd a jogi szakisme-reték elsajátítása végett a győri kir. jog-akadémiába adta.

A pályá irányzása a polgár szü-löknek, a — kifejtett szorgalom a polgár — fiúnak egyiránt dicséretére, örmére és di-csőségére vált. Oly életfolyam es siker meg-aranyozza a legegyszerűbb bölcsőt: s ma-gasb nemessé tesz, mint akárhány águ nemesi korona.

Horvát Boldizsár már 19 éves korában — 1841. — joggyakorlatra lépett Istóczy Antal vasvármegyeri ügyészhez; 20 é. korában — 1842. — Széll Imre ítélmester mellé kir. táblai jegyzőnek esküdött fel; 21 éves korában — 1843. — letette fényes si-kerral az ügyvédi vizsgát és megkezdte szülő városában — szombathelyen az ügyvédi gy-akorlatot. Majd, mint e város főjegyzője tevé-keny részt vett a közügyekben. Mint ilyen költötte fel Deak Ferencz figyelmét s nyerte es tartotta meg állandóan e kimagasló férfiú nagyrabecsülését barátságát es nyomatékos pártfogását.

Mint minden magyar önképzett ifju: Horvát Boldizsár is rajongott nemzete nyel-véért. Nemzeti eszményeinek kifejezést adandó ennek bü-bajos kultuszében szólalt meg. Ő

is irt verseket, a mik úgy az alak, mint a tartalom tekintetében magas színvonalon állot-tak; csak hogy nagyritkán kerültek a szépiro-dalmi lapokba, vagy a Kisfaludi-társaság asz-talára; összegyűjtve pedig még eddig nem jutottak világ eie. Otthonos a politikai lap-irodalom terén is, ahol mint vezércikkíró nemcsak szívesen fogadott, hanem keresett publicista is volt. Leginkább azonban mint szónok tündökölt.

Szülővárosa büszke volt szülöttére, de hálás is; s már 1848-ban megválasztotta kép-viselőjének... Ő szívvél-telekkel híve azon dicső kor eszméinek: elfogadta készséggel a megbízatást a pesti képviselőházba. Köve-te innen Debreczenbe, majd vissza Pest-re es a nemzetügy újra hanyatlása idejében Szeged-re is. Nemis kerülte el a hívek sorsát. Az önvédelmi harc elbukása után haditörvényszék elé állítottak, elítélték s fog-ságba vetették... de már 1850-ben meg-kegyelmezték.

A fog-ságból kiszabadulva szülővárosába tért vissza, ahol felvette az élet küzdelmet szakképzetségének megfelelőleg. A hazai igaz-ságszolgáltatás akkori kényszer-körülményei szerint, az osztrakjogból is vizsgát állott s ügyvédi irodát nyithatott s nyitott Szombat-helyen. Mint ügyvéd keresett lett, mint jogi szaktudos tekintélyre emelkedett, úgy, hogy 1860-ban Apponyi György országbíró Deák F. ajánlatára az országbírói értekez-letre, — 1863-ban pedig Desseffy Emil a «Magyar Földhitel-Intézet» jogtana-

mondván nekik: „Ne gyűjtsetek kincset e földön, hanem gyűjtsetek kincset magatoknak menyországba?”

Am a kor általános felfogása naivnak tartja e kérdést s nemis ad reá, várható feleletet, hanem azt mondja: „mélto a munkás a maga bérére” és hogy ha mindig szükségesek voltak az anyagi eszközök az ember szellemi színvonalának emelésére: most még szükségesebbek, mint valaha.

Igaz . . . igaz! De hát van a lelkésznek egy nagy kincse: a bibliája. És van az evangeliom szerint reformáltnak még emlékeztetőjök is: az az 1517. Október 31-iki kalapácsütés, a mely visszazólitotta az emberiséget az egyetlen fundamentumra, mely a Jézus-Krisztus.

Hangozzék át korunkba, hangozzék át szívünkbe, lelkünkbe az, mint hívó szózat és vezéreljen ki a kor, — e századvégi bünös önzés tömkelegéből az evangeliomi szolgálat álláspontjára, az egy szükséges dologra, az örökélet forrásához. „En reám néztek földnek minden határai, hogy megtartassatok!”

A ki megmarad a hitben, szeretetben, az másokat is megtart abban s átváltoztatja a kmor, vihartrejtő időket az igazság fényes nappalává. Az önzés nélküli felebaráti szeretetben van az igazság; az igazság pedig meggyözi a világot. Juttassa eszünkbe ezeket a mai nap, de ne feledjük el holnap.

Csongrád után Debreczen ?!

Szinte hihetetlenül hangzik amaz egyébként teljesen beavatott körből származó értesülésünk, hogy a debreczeni szabadelpvüpart egy-két meggondolatlan eljárásáról különben éppen nem ösmeretlen tagja, bizonyosan felülről jövő intésre, Debreczen sz. kir. város törvényhatóságát ismét újabb csufságba akarja bele

csosának s jogiosztálya igazgatójának hívta meg, amelynek megszilárdításában csakugyan nagy része volt.

Mint kiváló író, de különösen mint nagy szónokot az Akadémia levelező tagjává választotta. 1861 — 1865-ben ismét Szombathely képviselőjévé lett. Hires ekkor 1866. decz. 1-i beszéde, amit a közjogi kiegyezés érdekében tartott. Ezzel a legmagasb figyelmet is magára vonta annyira, hogy a nemzeti alkotmányos kormányba a király igazságügyminiszternek nevezte ki, persze mindig gondos őrszelleme, most egyszersmind a kiegyezés atyamestere Deák F. ajánlatára.

A legmagasb polczot elérte tehát a polgár-fiu . . . nagy tehetsége és alkotó szellemének megfelelő munkakörbe jutott. Nem egyeni becívágy kielégítéséért, mint talán sokan tették volna — fogadta el a nagy kiténtést . . . Ő megmérte a kötelesség egész terjedelmét, amely azzal jár s oly elhatározással foglalta el a székét, hogy be is töltse egész szaktudásával, egész munkaerejének a közhasználat mérlegébe vetésével.

Új, dicsőségis, de nehéz pálya nyílt fel előtte.

Mint az 1848-ki alkotmány rendíthetlen híve, örömmel és ugy üdvözölte a kiegyezést, mint a melyen felépülhet ismét a megrendült Magyar Állam; és különösen a tárczájában első igazságügyet és igazságszolgáltatást refor-

vinni. Nem kevesebbről van szó, mint arról a botrányos szándékról, amelylyel városunkat Csongrádvármegye mellé akarják a politikai szégyenpadra ültetni: hogy Debreczen városa a törvényhozáshoz feliratot intézzen a közöses ügyes kiegyezés érdekében és a parlamenti szólassza b adtság ellen. — Mikor erről a Debreczen multját és törvénytiszteletét megcsufoló servilis kapaszkodásról hírt adunk, egyttal nem kis elégtételünkre szolgál annak a regisztálása is, hogy a mennyire a nagy titokban kieszelt csiny hire kiszivárgott, az kormányparti polgártársaink körében is élénk ellenmondásra, sőt a legjobbaknál méltó megbotránkozásra talált. A magunk részéről ennél fogva nem is hiszszük, hogy e gyászos szándék a városi közgyűlés elé kerülő indítványig érlelődjék, mindazonáltal kötelességünknek tartjuk, hogy a városi törvényhatósági bizottság mindama tagjainak figyelmét, a kiknek hazafias lelkiismerete városunk politikai reputációját valamire még becsülni tudja, pártkülönbség nélkül felhívjuk és őket arra kérjük, hogy a leplezett komplóttal szemben velünk együtt részn legyenek.

A képviselőház ülése.

Debreczen, okt. 29.

— Saját tudósítónktól.

Az első szónok szombaton Marjay Péter volt, beszédjét lásd egészben lejjebb. A másik szónok, F r e y Ferencz satirikó-ironikus czelzatávele a miniszterelnökre, kormánypártra, kiválóan derültté tette az ellenzék kedélyét; de ugyanaz ő beszéde folytán felolult fellegből czikkázott ki és sújtott le a villám nyommasztó személyeskedésben

málhatja. Ezt czélozták törvényjavaslatai. E végett megbizh. ó szakemberekkel vette magát körül. Elválasztotta a törvénykezést a közigazgatástól. Minősítet birákat nevezett ki. Megállapította a bírói függetlenséget az elmozdithatatlanság által, de egyszersmind meggátolta a bírói önkényt, a felelősségről alkotott törvényvel; a szóbeliség és közvetlenség rendszerének utját egyengette perrendtartásával, amelyet azonban az országgyűlés lényegéből kiforgatott. A kir. Kuriát semmitőszék es legfőbb ítélőszékre osztotta s a kir. tablával együtt megtisztította, az oda nem való papoktól és mágnásoktól. Felosztani akarta a kir. tablát is; ezt azonban a minisztertanács nem fogadta el. Eltiszttotta a régi urbéri viszonyok szeméjtét. A büntető gyakorlatban eltörölte a bilincsek alkalmazását, a botbüntetést és vérdíjat. A polgári házasság ügyében már akkor a legszabadelvűbb álláspontot foglalta el sat, sat. s mindezzel a belföldi szabadelvűeknek, valamint a művelt külföldnek méltányló és magasztaló elismerését kinyerte.

De munkás részt vett a tárczájához szorosan tartozó ügyeken kívül az alapvető s minden fontos törvények alkotásában is: mint a közösesügyekről szóló XII a zsidó emancipációt tárgyzó XVII, a nemzeti egyenjogúságot tartalmazó XLIV. t. c. sat.

Hogy a reformműveletek, nagy ellenkezéssel is találkozva, kiváló munkaerőt és

Rakovszky, Szentiványi Kálmán, Zmeskál Zoltán, Kubinyi Géza és Lakatos Miklós közt akiknek egyike is másika is hozzájárult megjegyzésével abhoz, hogy a ház méltósága színvonal alá szálljon, amit az elnök — Kardos Kálmán sem tudott meggátolni és csak azáltal emelkedett ismét helyre a hangulat, amidőn meggyőződtek arról, hogy a nagy zaj között egymást alaposan félreértették s az elnök hirtelen az ülést felfüggesztette.

Szünet után beállott a kölcsönös engesztelődés s szólhatott harmadik szónokul G u l l n e r Gyula nemzei párt, akinek tárgyilagos talpraesett fejtegetései nem is maradtak hatás nélkül egy pártra s.m, különösen amelyeket a parlamentarizmus alapelvei felől tett s ki mutatta annak sülyedését s ez elfajulást a Bánffy kormány bünlajstromába osztotta be, amelynek feje a hallgatásban kulminál, egyetlen eszköze az erőszak, a mely ellen meg az ellenzéknek kötelessége, hogy megdöntse azt a meghamisított hatalmat. Hosszan tartó taps s éljennel jutalmazták.

Azután a közbejövő ünnepek miatt a következő gyűlést C-ütörtökre határozva elnök bezárta az ülést 2 órakor.

(Az ellenzék függetlenségi küzdelme a parlamentben.)

1898. évi október 20-én, szombaton d. e. 10 órakor

A szombati ülést Marjai Péter 48-as párti képviselőnek következő beszéde tette emlékezetessé:

M a r j a y Péter: T. képviselőház! Mielőtt a napirenden levő tárgyhöz szónék, egy megjegyzést kell tennem Bolgar Ferencz t. képviselő ur tegnapi beszédének egyik részére. A t. képviselő ur beszéde végén azt mondotta, hogy neki, mint magyar embernek ideája a magyar nemzeti önálló hadsereg; azonban a jelen viszonyok közt — szerinte — az önálló hadsereg fennállását dicséri, azt magasztalja, jónak tartja,

T. képviselőház! Miután ez a felszólalás velünk együtt ez idő szerint egy küzdő téren működők részéről épen innen a tőszom szédságunkból hangzott el, nem állhatom meg hogy miután ez a nyilatkozat pártunk egyik levsarkalatosabb dogmájával eg es földnyi távolágnyira ellentétben áll, (Helyeslés a szélső baloldalon.) hogy ezzel szemben annak kinyilvánítása mellett, hogy az ő egyeni nézetét ebben a tekintetben köteles tisztelettel elismerem . . .

Polczner Jenő: En nem!

éberséget követeltek s nem kis erőfeszítésébe kerültek — könnyen beláthatja akinek az uttörő munkáról csak sejtelve van is. Kivált a magas arisztokrácia tisztelte meg ellettetszésével a d e m o k r a t a m i n i s t e r t, amely elnevezés leginkább dicsőíti mind lelkületét, mind irányát, erejét és eszközeit, amelyekkel alkotásait létrehozni igyekezett.

Igazságügyminiszterségében az Akadémiától is megnyerte a most már tiszteletbeli tagsággal való kiténtetést. 1871. május 16. lemondott tárczájáról. Terveit tehát egészben meg nem valósíthatta, de elvetette a magot, melyből később nagyobbreszt kikeltek és megvalósultak eszméi. Lemondása is elvhűségéből történt, amelylyel ellenkezésbe jöttek az országglási es törvénykezési áramlatok.

Ekkor a földhittel-részvénytársaság elnöke, majd a hg. Esterházy féle java k legfelsőbb helyről kinevezett z á r g o n d n o k a lett. Innen is azonban mivel a ropant birtok kezelése rendezésére megalkottott tervei heresz ülvitelében legyőzhellen akadályokra talált — két év mulva már vissza — és nyugaiomba vonult, de a képviselőháznak még mindig tagja maradt.

Semmiképpen tette strend jelt, hu csecebecsét nem kért soha, sőt ha dekorálni akarták is v i s s z a u t a

Marjay Péter . . . azért, mert a mások egyéni nézetei iránt kétségkívül tisztelettel kell viseltetnem, (Helyeslés a szélső baloldalon) ezt értem alatta, tehát a mikor az ő véleményét tiszteletben tartom, ugyanakkor kötelességemnek ismerem azonnal kidomborítani azt az éles ellentétet, mely kettőnk felfogása közt fennáll. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Elismerem és megengedem, hogy a közös hadseregnek tagjai egyénenként lehetnek teljesen korrektek férfiak, lehetnek vitéz katonák, hanem maga az intézmény olyan, a melyben egyáltalában nem lehet semmiféle magyar színezetet felfalálni. Mert t. ház! egy olyan intézmény, a mely minden magyar jeleget nélkülöz, a hol a magyar nyelv nem értékesíthető (Ugy van! ugy van! a szélső baloldalon.) (Ugy van! ugy van! a szélső baloldalon.) egy olyan intézmény, a melyben a magyar nyelvet a német szó nemtudásáért sanyargatják. (Ugy van! ugy van! a szélső baloldalon.) megverik, kikötik, bebörtönözik, egy olyan intézményt én fentartandónak egyáltalában nem vélek. Helyeslés a szélső baloldalon.)

Polczner Jenő: Meg kell szüntetni azonnali!

Marjay Péter; Hanem minden nemzet követelményei közt első helyen kell állni azon követelménynek, hogy legyen azon nemzetnek, ha önálló akar lenni, ha élni akar, önálló hadserege. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Nemzet, melynek önálló hadserege nincs az olyan, mint egy nyomorekon született, vagy megcsontított ember, kinek vannak lábai fel tud állni, de nincsenek karjai, melyekkel munkálkodhatnék s magát védelmezhetné. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Egy önálló, a nemzeti hadsereg, tekintélyt, — erőt, minden kelléket megszerezhet a nemzetnek ez adja meg — a tekintélyt minden irányban; önállóságáról és boldog hazáról, erőteljes nemzetről önálló magyar hadsereg nélkül beszélni nem lehet, (Ugy van! ugy van! a szélső baloldalon.) Épen azért t. ház mert mindezek így állanak hangsúlyozom, ugy magam, mint azt hiszem, sőt bizonyos vagyok benne, elvtársaim nevében is (Helyeslés a szélső baloldalon.) hogy mi az önálló hadsereg követelésével soha fel nem hagyhatunk, hanem azért mindent elkövetünk, ez képezi, ez képezte s ez fogja képezni mind végig, mindaddig, míg meg nem valósul, pártunk egyik sarkalatos dogmáját. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Hegy mire képes az önálló magyar hadsereg, melynek tagjait a nemzeti érzület ve-

zeti és lelkesíti, megmutatták az 1848-ki események (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon) amikor képzetlen, gyakorlatlan, de igaz magyar katonák a sokáig gyakorolt és harcra képzett hadsereggel szemben állottak. [Felkiáltások a szélső baloldalon; Osztrákokkal!] Azok az egyszerű képzetlen katonák bizony nem egyszer hátukra verték a tizenkettőt annak a kikepzett, begyakorolt osztrák katonaságnak Igy volt, így lesz ez mindig, csak az önálló nemzeti hadsereg az, mely a nemzetet nagygyá teheti.

T. képviselőház! Midőn ezen kijelentést teszem, szükséges ehhez még más megjegyzést fűzni. Nevezetesen a kormányparti sajtó nagy örömmel kapkod azokon a megjegyzéseken, a melyeket mi itt egymásnak a nyilatkozataira vagy elvi álláspontjára, bár a legnagyobb jóakarattal teszünk. Hát szükségesnek tartom kijelenteni, hogy midőn a kormányparti sajtó azt mondván, hogy Bolgár Ferencz felszólalását a függetlenségi párt zajjal és zugással fogadta, ebből azt következteti, hogy ugyan milyen lehet ezek között a fegyverbarátok között az egyetértés: hát az egyetértés igen is nagy a fegyverbarátok között, mert közös céljuk van: a bűn nek megbüntetése. (Ugy van! Zajos helyeslés a szélső baloldalon e felkiáltások: Bánffy mondjon le!)

T. ház! Majd mondjárt atlérek arra a bűnösre és annak a jellemzésére. (Felkiáltások a baloldalon: Lássuk a bűnöst!) Hanem megelőzőleg még egy másik megjegyzést kell tennem. (Halljuk! Halljuk!)

A vita folyamán Horánszky Nándor t. képviselő ur azt mondta, hogy nyilatkozzék a miniszterelnök, s ha ő nyilatkozott, és ha azzal a nyilatkozáttal meglesznek elégedve, 24 óra alatt rend lesz.

T. Há. Horánszky Nándor t. képviselő ur ezt bizonyosan a saját és pártja nevében mondta és mondhatta, s ugy kívánta érteni, azonban e nyilatkozat engem, vagy pártunkat szerintem nem kötelezhet. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Miből indult meg ez a vita, t. ház? Abból, hogy pártunk t. elnöke interpellációt intézett a miniszterelnökhöz, az arra adott gunyos, zagya semmit nem érő válasza felháborította az egész etlenzékét. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon!) Már most ha a t. miniszterelnök ur nyilatkozatot tenna, mi csak oly nyilatkozáttal érhetnek be, mely a mi elveink megvaioisulást kiltatásba helyezné, (Helyeslés a szélső baloldalon.) a mi elveink végrehajtását, továbbá törvénytiszteletét mindenben mit az illedelem és kötelesség hoz magával biztosítana számunkra, (Igaz! Ugy van; Élénk

helyeslés a szélső baloldalon.) És mindaddig, a míg ily nyilatkozat nem tétetik, itt sem 24, sem 48 óra; sem sokkal tovább idő alatt a mostani ació meg nem fog szünni; (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) hanem a függetlenségi párt azon reményben, hogy fegyvertársai is követni fogják e tekintetben kitart a véglegig. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

T. ház! Ezeket szükségesnek láttam megjegyezni. És most átterek a napirenden levő kérdésre. (Halljuk! Halljuk! balfelől.) Ismerem egy ügyvédet, a ki nagy antisemita volt, éppen akkor, a mikor ez az eset történt. (Felkiáltások. Ki volt az? Istoczy?)

Rakovszky István: Komlóssy volt?

Marjay Péter: Ügyvéd volt. (Halljuk! Halljuk!) Egy szegény zsidó ember, aki nem tudta az ügyvédnek ezen tulajdonságát, bűnperében épen ezen ügyvédet fogadta fel védőjének. A fiskális amint már a fiskálisok szokták, — (Derűltség.) elfogadta a perben a védelmet, és a midőn a törvényszéki tárgyaló teremben megjelentek, a szegény zsidó hatalmas védőbeszédet várt ügyvédjétől. Az ügyvéd felállott, és ezt mondotta: Tekintetes Törvényszék! Ha bűnös, bűnhődjék!

T. képviselőház! Azt tartom, hogy minden igazságszerető embernek ez ma is elve minden bűnösrel szemben: ha bűnös, bűnhődjék. (Ugy van! a szélső balon.)

T. képviselőház! A bűn pedig és a bűnös megszámlálhatatlan mindenfelé. Nemcsak az alsó rétegekben, pusztákon, az utakon található a bűnös, hanem minden téren fel-talakodik sokszor magas méltóságokba, magas társadalmi állásokra, helyt foglal néha a legmagasabb polczon is. T. képviselőház! Nemcsak az a bűnös, aki utját állja felebarátjának, nemcsak az utonálló, sikkasztó, aki anyagi téren károsítja meg embertársát, hanem bűnös a jogtíró is. (Ugy van! a szélső balon.)

Bűnös a kötelességmulasztó is, kiváltképen bűnös az is, aki a törvényt megszegi (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.) Aki a szót meg nem tartja és aki a hatalommal visszaélni szokott mások kárára. (Ugy van! Élénk helyeslés a szélső balon.) Legnagyobb bűnös pedig az, a kinek munkálkodása alatt megromlanak az erkölcsök (Ugy van a szélső balon) legnagyobb bűnös az, aki 100 es 1000 millió szülőknak, népnevelőknek, tanítóknak, az erkölcsapó lelkipásztoroknak a munkáját gonosz cselekedeteivel demoralizálja. (Ugy van! Helyeslés a szélső balon.) A köz-erkölcsiséget megromtja, a nemzetnek alkotmányát gyávaságával, önző eljárásaival és szándékaival elalkudja. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés a szélső balon.) Ilyen értelemben minden nemzet történetében látunk sok bűnösöket; látjuk, hogy az erkölcsrontás, a demoralizáció milyen mérveket öltött és hogy döntött meg nagy és erősnek látszott nemzeteket, (Ugy van! a szélső balon) ha jól körül tekintünk, nem kell hozzá sem elfogultság, sem túlzás, ugy találjuk t. képviselőház, hogy a magyar politikai és a magyar közéletben is szembeütő módon fel-fel ütögeti fejét a demoralizáció és a korrupció minden téren. (Ugy van! Ugy van! a szélső balon.) Fajó erzéssel kell ezt kijelenteni, mert bizony a maga házát nem szivesen szeanyezi be senki, nem is magyar erény, nem magyar természet az, aki ok nélkül akar valakit megbántani, nem is természete ez a magyar embernek. Hogy nem természete, hogy a magyar mennyire tiszteli a maga nagyjait, egy most felemelt szobor bizonyítja. Nem magyar erkölcs az, hogy pl. a kormányon álló férfiakat, csak azért, mert ott ülnek, a nemzet tagjai bántanak, avagy kicsinyelnék, vagy kisebbitenék. Már életében is tiszteli a nemzet nagyjait, az igazi tiszteletre méltókat; ott emelkedett most fel egy szobor, azt bizonyítva ezzel a magyar nemzet, hogy nemcsak életében, hanem halála után is megadja a méltó elismerést az igazi nagy emberek iránt, ha miniszterek voltak is. (Ugy van! a szélső balon.)

Hát t. képviselőház, ne méltóztassanak ugy felfogni a tuloldalón a dolgokat, mintha

sította, mint valódi demokráta. Unikum! Jellemének fény vonása az is, hogy az 1848 iránti benső és szilárd ragaszkodásból, mint a melyek képezik a helyes magyar politika alapját — 1878-óta mind a párt köztelen kivüli — szerintünk felül helyezte magát. A kormányt azonban támogatta, ha ez az ő elveivel megegyező lépést tett. Az ő támogatása mintegy ösztönzés is volt merészebb kezdeményezésre, mivel a kormánynak a független államiság kifejtése végett ugyancsak nagy szüksége is volt miként ma is van: a bátortásra. De nemes jelleme erélyének egész hatályával ellenezte mindazt, a miben az alkotmány és parlamentarismus séreimét, vagy éppen megghamisítását látta. Az ő élete e tekintetben a legtisztább magyar politikus programja volt és lehet ezután is: szilárd elvűség és bölcs mérséklet netalán a szenvedélyek vihar — zudulása ellen. Valódi antiktijellem, a melynek — fájdalom — nagyon ritkulnak nemzetünk közéletében. Éppen az ügyek folyamával való fokozott elégtelensége, a melyhez még látérzékének nagy mérvű elgyengülése is járult — lön okának, hogy a közpályáról végképp lelépett s már a mostani országgyűlésen nem jelent meg.

Temesvári választótól bucsuzó leveles parlat

menti utolsó nagy beszéde 1895 jul. 1. fényes visszasugárzása volt lehanyatlott politikai élet — napjának, a mely termékenyítőleg világított, melegített, alkotott a valódi hazafis nemzeti tudat erejével. Bár kellenek példáján, nyomán: sok-sok hasonló — jellemek, tehetségek. Bizony szüksége volna rájuk hazánk politikai életében ezen meddő vagy elfajult korszakában, mikor csak szácmalmas vagy éppen méltó épigonok — streberek — lepik el a munkatért s nem előmozdítják, hanem rontják, gátolják az állam független, egészséges fejlődését.

Irodalmi dolgozatai, szónoki művei sat. összegyűjtve nem jelentek meg; reménylhető azonban, hogy titkárának tollba mondvarendezte s lesz aki nyomda alá és közre bocsátja.

Ugy legyen!
Hosszu es súlyos betegségének hire már régen felkelte tiszteői nagy számának igaz részvétét. A nemes életfáklya csakugyan vég lobbot vetett f. hó 28-án délután 2 órakor.

Áldott legyen emléke.
Koporsója felett elhangzik a „Lux perpetua luceat ei” de neki a ki világosságot terjesztett könnyű a lelkével az örök világosságba olvadni. Nekünk a kik itt maradunk fényeskedjék az ő lelkének világossága!

—a—r

mi ellenzéki álláspontról minden ok nélkül gyanúsítanak, avagy minden ok nélkül támadnak a kormányokat; sőt inkább az igazi érdemet megdicsérik és meghajlunk előtte. De mikor olyanokat látunk, hogy a hatalom elén álló férfi nem tudja tisztességesen kezelni, (Ugy van a szélsőbaloldalon) hanem a kisebbeknek, az alábbvalóknak elnyomására, jogaiknak megcsönkítésére, még az emberi méltóság sérelmére is visszaél azzal; mikor azt látjuk, hogy a közérköles és a közvélemény már lemondott Magyarországon az igazság diadalába vetett hitéről, (Ugy van! a szélsőbaloldalon) nem reméli, nem hiszi azt már senki, hogy az igazság győzhetne, akkor a képviselőház méltán mondhatom én azt, hogy ebben a tekintetben, ilyen értelemben a magyar kormány feje, vezetője a legnagyobb bűnösök sorába sorolható. (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

I v a n k a Oszkár: Jó volna, ha megvédelmeznék onnan egy kicsit, ha lehetne. (Derűtlenség balfelől. Zaj.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, sziveskedjenek a közbeszólásoktól tartózkodni.

M a r j a i Péter: T. képviselőház! Ha eddig az volt a közvélemény, hogy meghalt az igazság, ma már bátran az válthatja fel ezt a közszólásmódot, hogy most pedig minden lépten-nyomon agyon van verve az igazság. (Ugy van! a szélsőbaloldalon) De minden bűnnek büntetnie és minden bűnösnek bünhődni kell. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Egy bizonyos ideig bujkálhat az igazság sújtó keze elől a bűnös és elrejteti arcát a bűn, de napvilágra kergeti előbb-utóbb azt az igazság legyvere és meg kell neki bünhődni. Az ellenzék, a melynek tagjai vállvetve, az erőket egyesítve a kormány ellen ezt az akciót folytatják, éppen ezt a munkát végzik: a bűnösöt akarják lealáncolni a közvélemény előtt, a bűnösöt akarják megbüntetni a közvélemény előtt.

T. képviselőház! A kormány ezzel szemben azt mondja, hogy elítél minket a közvélemény ezért. Hát t. képviselőház, azzal a közvéleménnyel bátran állunk szemben. (Ugy van a szélsőbaloldalon.) A közvélemény ítélete előtt bátran emeljük fel fejünket. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Lehetnek azonban, megengedem, a kik elítélnék minket, vannak is; de hát elítélnék minket a szolgálatok; (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) elítélnék minket az apostáták, a mint azt a csongrád megyei határozat igazolja. (Halljuk! Halljuk!) T. képviselőház! Elítélnék minket a kufarok, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) akik a 3 millió egy jó részét kézbe szedték.

Polczner Jenő: Öt milliót!

M a r j a i Péter: Vagy öt milliót, (Derűtlenség! jobbfelől.) vagy annyit, a mennyit. Egy szóval elítélnék minket azok, a kik a pénzt kézbe szedték és részint elosztották, részint a zsebben hagyták. (Derűtlenség balfelől.)

De hát bizonyos oldalról elítélnék, t. képviselőház! tisztesség; (Ugy van a szélsőbaloldalon.) és ha minket ezért a magatartásunkért elítélnék, ez tisztesség nekünk. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

Ennyit akarlam az ellenzék akciójára nézve megjegyezni. Hanem t. képviselőház hogy mégis a kormánynak és sajtójának igazá legyen, hát igyekszik ő maga mellett mi ellenünk, a mi akciónk ellen működveleményt csinálni és gyártani. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A működveleménynek ehol van már mi egy kifejezése, (Halljuk! Halljuk!) itt van egy művirága, méltóztassanak meghallgatni. Halljuk! Halljuk! Olvasás:) «Csongrád vármegye közgyűlése Burg bizottsági tag indítványára — milyen jó magyar neve van, kunsági név — tulnyomó többséggel a következő határozatot hozta: (Halljuk!) «A vármegye közönsége el nem titkolható megütközéssel tapasztalja, (Mozgás a szélsőbaloldalon) hogy az országgyűlés képviselőházában a képviselőknek egyik, száma nézve törpe és törekvésében a nemzeti közvélemény által is izolált csoportja, (Mozgás a szélsőbaloldalon.) akkor, amidőn a kormány által előterjesztett javaslatok alakjában a legfontosabb közjogi, közgazdasági és államháztartási feladatok egész tömege vár sürgős megoldásra, erőszakos

jogokkal üzött visszaélései által (Mozgás a szélsőbaloldalon.) a parlament alkotmányos tárgyalásait megakasztani s az érdemleges határozathozatalt minden irányban lehetetlené tenni törekszik. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Szemtelenység!

Zmeskál Zoltán: Ez a korcának szól, nem nekünk!

M a r j a i Péter: E jelenség méltán aggodalommal tölti el a nemzet közvéleményét, mert az országgyűlés működésének erőszakos megakasztása, azonkívül, hogy szükségképp a parlament tekintélyének lerontására és a közszabadság alkotmányos biztoítékainak csorbítására vezet, az ország egész közgazdasági életét súlyos rázkódásoknak teszi ki, midőn a közös érdekű viszonyokból származó gazdasági ügyek végleges rendezését megakadályozza. Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága, mint a tulajdonában, sőt majdnem kizárólag földműveléssel foglalkozó vármegye lakosságának törvényes képviselője a legközelebből érezvén azoknak a vezérlekedéseknek a nagyjelentőségét, a melyet az Ausztriával való gazdasági megegyezés függőben hagyása és elodázása folytán az ország gazdasági helyzetét nehéz válság elé viszik, azzal a tiszteletteljes kéréssel fordul az országgyűlés mélyen t. képviselőházához, hogy tanácskozásainak nyugodt és normális rendjét újra helyreállítván, azt a jövőre biztosítani és a betérjesztett törvényjavaslatok sürgős elintézéséről gondoskodni kegyeskedjék. Egyidejűleg ezen tiszteletteljes kérelemnek hasouló szellemű felirat útján leendő támogatása iránt a társörvényhatóságokat köriratban megkeresi. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Gyálázat!)

Wittmann János: Tudjuk mi azt, ki csinálja ezeket!

Polczner Jenő: Mennyit adtak ezért az indítványért?

M a r j a i Péter: T. ház! Erre először is azt jegyzem meg, hogy: igen is, ismerlek szép maszk! (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) Ismerjük ezt a hangot, mely minduntalan azt hangoztatja, hogy törpe minoritás, izolált kisebbség. Minden iskolázott ember megtanulta már ifjú korának kezdetén azt, hogy vannak bizonyos tekintetek és körülmények, a mikor az érvek nem számlálандók, non numerantur, sed ponderantur. Ez az elv alkalmazandó a jelen körülmények között is; alkalmazandó a képviselőháza, ennek többségére és a kisebbség magatartására. Nem a számok, hanem az eljárás értéke az indító okoknak sulya, az veendő igenis figyelembe és számításba.

Továbbá t. képviselőház Csongrád vármegyének felirata nem veendő komolyan, hiszen annak a vármegyének mostani főispánja (Ugy van! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) Itt ült a függetlenségi párt padján.

Polczner Jenő: Nagy antisemita volt!

M a r j a i Péter: És t. képviselőház, ő hangoztatta azt, amint egykori társai mondták: hogy kenyer kell a népnek; ő vette védelmébe a dicső népet, ő hirdette először a szociális tanokat. És most annak az ellenzéknek aiat akarnak utasítást adni az országgyűlésnek, habár kérés alakjában is.

Polczner Jenő: A mungó.

M a r j a i Péter: Azt izenjük erről az oldalról Csongrád vármegyének, hogy legyen nyugodt... a vármegyei tisztikar pedig mely az illet felső parnocsra meghozhatja, (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) jobb volna, ha kötelessége teljesítése után látna. És ha nincs egyéb dolga neki akkor gondolkozzék egy kissé; tekintsen a dolgok mélyére és ne minket tegyen felelőssé azért, ha a nagy fontosságú közgazdasági kérdések megoldva nincsenek és a kiegyezés létrejötté hátráltatják, hanem tegye felelőssé a kormányt tegye felelőssé a miniszterelnököt, aki tehetettségében nem tud mit csinálni. (Igaz! Ugy van! balfelől) csak minket akar pellenzégére állítani a közvélemény előtt, ilyen mondva csinált műlekedésekkel (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) T. képviselőház!

mondja meg Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága a miniszterelnöknek, hogy álljon a talpára, emelje fel a fejét, legyen benne magyar erény, magyar virtus, ne hunyáskodjék meg és az ellenfél malmára ne hajtja a vizet azzal, hogy maga lemond minden nemzeti jogok érvényesítéséről. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

De meg, hogyha Csongrád vármegyének törvényhatósági bizottsága nagy szótöbbséggel hozta is meg ezt a határozatot, mi ránk nézve ez nem irányadó, mert hiszen tudjuk t. ház, hogy ma már a megyei törvényhatósági bizottsági tagok közül az ellenzéki ember, akiben van egy kis független gondolkodás, mind ki van írva; alig van ott nebuló ember, a ki saját adófizetői jogcímén foglal helyet. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) Ha hát az összes törvényhatóságok elfogadnak is Csongrád vármegyének ezt a határozatát és hozzánk írának éppen ugy nem adnak mi erre semmit, a mint nem ad a kormány a mi sokszor igazságosabb és sokkal jogosultabb kérvényeinkre sem mit sem.

— Folyt. köv. —

H I R E K.

* **A debreczeni népgyűlés.** Vasárnap, november hó 6-án tartja Debreczen sz. kir. város önállóan és szabadon gondolkodó polgársága az önálló vámterület és nemzeti bank érdekében és a kvóta emelése ellen álast foglalt népgyűlését. A meghívók e gyűlésre ma küldettek szét az országgyűlés illetékes tagjaihoz s a vidéki egyesületekhez. A város polgársága pedig falragaszokon lesz felhíva a részvételre. A népgyűlésen jelen lesz K o s s u t h Ferencz a függetlenségi és 48-as párt elnöke s T h a l y Kálmán városunk közszereletben álló képviselője, valamint még számos kiváló tagja a magyar közeletnek és parlamentnek. A kiváló vendégek november 5-én este 6 órakor érkeznek városunkba s a vasuti állomásnál a függetlenségi és 48-as párt, valamint a népgyűlést rendező többi testület tagjai Debreczen sz. kir. város ily kitűnő vendégeihez méltó módon faradják őket s szombaton este barátságos társas vacsora és ismerkedő estely lesz az »Angol királynő« különtermében. Ugyanitt másnap a népgyűlés befejezése után délelőtt b a n k e t t tartatik a vendégek tiszteletére, melynek kitűnő és izletes ételapjárt kezeskedik H a u e r Bertalan ez a kiváló veudéglős lelkiismeretes szakértelme. A banketten egy teríték ára kétféle borral 1 fr. 30 kr. s ebédjegyek már most kaphatók a f ü g g e t l e n s é g i körben s a népgyűlést rendező ipartársulatok elnökeinél. Előre is felhívjuk mindezekre polgártársaink hazafias érdeklődését.

* **Reformatói emlékünnepe az ev. ref. felsőbb leányiskolában.** Ma d. e. 11 órakor ülte meg kegyeletes lelkesedéssel az ev. ref. felsőbb leányiskola a reformatói emléknappja, mely ünnepélyen jelen voltak: Kiss Áron ev. ref. püspök, Lengyel Imre egyház. gondnok, Kozma László, a tanítói árvaház gondnoka, Hajdu Zsigmond püspök titkár, Márk Endre és a leányiskola ev. ref. növendékei, kik között: róm. katolikusok is voltak. Az ünnep a »Jövel Szent Lélek Ur Isten kezdetű dicséret I. versszakával nyílt meg, majd ennek II. verse szolgált közénekül, mely után az alkalmi imádságot és predicationt N a g y Gyula az ev. ref. leányiskola hitoktatója tartotta, lelkes szavak kíséretében lebbentvén föl a fátyolt a mult időről, amidőn a reformatórok igaz lelkesütségtől áthatottan tartották ki azt

a lobogót, mely ma is diadalmasan állja meg helyét minden küzdelemben. A szép, poetikus predicatio után Luther énekével: »Erős várunk nekünk az Isten« a kegyeleles ünnepe véget ért.

* **Emlékkünnep Budapesten** A reform-egyház ma ünnepelte a reformáció emlékét. A budapesti kalvintéri templom zsúfolásig megtelt ajtatos közönséggel, a karzatokon pedig a református gymnasium énekkara foglalt helyet. Papp Károly lendületes szép beszéddel megemlékezett a reformáció eredetéről.

* **A hercegprimás nevenapja.** Vaszary Kólos bíboros érsek ma ünnepelte a nevenapját. Reggel 8 órakor a primási palota házi kapujában csöndes hatású misét mondott, azután visszavonult szobájába és senkit sem fogadott. A névnap üdvözlésre megjelentek szokás szerint a poráznál kitett ivre irták neveket.

* **A Kossuth Lajos** orsz. kör november 1-én koszorút tesz le nagy hazánkfia Kossuth Lajos sírjára.

* **Gödöllő.** Ő felsége ma este Lipót főherceggel a főváros érintése nélkül Bécsbe utazik. Lipót főherceg folytatja útját Bécsből Münchenbe. Az udvari személyzet Gödöllőn marad, mivel Ő felsége 3-án hosszabb tartózkodásra Gödöllőre jön.

* **Gyászhir.** Bérczai Bárcza Anna, gróf Ráday Gedeonné, életének 95-ik évében, f. hó 20-án Budapesten elhunyt. Holt testét Ikladra szállították a Ráday család sírhelyére helyezték el. Az elhunyt halálával gróf Ráday Gedeont, egyházi életünknek és tiszteletről méltó alakját ért gyászban résztvevőleg esztözünk s annak elhordozására az Ur vigasztalását kérjük.

* **Tompa emlékének megkoszorúzása.** Az ózdi gyartelep tisztviselői és munkasai f. hó 9-én Hanvárrá rándultak ki s ott hahatatlán emlékü költőnek Tompa Mihálynak sírját megkoszorúzták. A kirándulókát Tomony Pal hanvai helyettes lelkész fogadta. A kegyelet koszorúját Osváth Zoltán ózdi misszionárius ref. lelkész gyönyörű beszéd kíséretében helyezte a sírre. Utána egy gyári munkás Tompának egy alkalmi költeményét szavalta el; ezután pedig ismét egy gyári munkás emelte fel szavát, fogadást téve a többiek nevében, hogy a szocializmusnak soha követői, de a hazának hű fia lesznek! A kegyeletes szép ünnepély a Hymnusszal vette kezdetét s a Szózatot nyert belejezést (Sz.)

* **Véres kardpárbaj.** Dr. Jankovich Jenő tartalékos hadnagy és Ullmann Lajos tiszthelyettes tegnap kardpárbajt vívtak. — Ullmann az első összecsapásnál súlyosan megsebesült, mire a párbajt bezüntették.

* **Ékkzerlopás.** Bécsben tegnap nagy ékkzerlopás történt, a lopott drágakövek értéke 12000 forint.

* **Vasuti elgázolás.** Ma reggel az Adony felől jövő személyvonat elgázolta Portoczk valtoort. — Halálos sebekkel vitték a Rókusba.

* **Gazdasági egyesületi gyűlés.** A debreczeni gazdasági egyesület f. hó 30-án délelőtt tartott választmányi gyűlésében ügyvitelének reformálása tárgyában íj. Sporzon Pál titkár által beérjesztett javaslatot egyhangulag elfogadta. Ezen határozat által a gazdasági egyesület működése ki fog hatni mindarra, a mely téren a gazdaközönség erkölcsi és anyagi érdeke előmozdítható. Ki fogja terjeszteni ugyanis az egyesület működését arra, hogy olcsó kölcsönözni közvetítése által a gazda megmentessék a magas kamat és még magasabb közbenjárás díjak terhérel. A kellő lépéseket megteendő az egyesület arra nézve, hogy az országos gazdasági hitel szövetkezet Debreczen városi főköjének kezelését, mint erre legilletékesebb tényező a maga részére biztosítsa. Közvetíteni fogja továbbá az egyesület a mezőgazdasági gépek, eszközök, termékek, vetőmagvak és árúknak jelemtékeny árengedményekkel való beszerzését, valamint közvetíteni a termények és

állatok e'adasát, gyapju értékesítést stb. Miután kétségtelen tény, hogy szövetkezeti alapon mindezen előnyök elérhetőek, elismeréssel kell tudomásul venni a gazdasági egyesületnek azon tényét, hogy a gazdaközönség érdekében erkölcsi súlyát latba vetni határozta el. A gazdasági egyesület ezen működését a jövő működését a jőző 1899. jan. 1-én fogják megkezdeni, mely időre Rácz Lajos egyesületi elnökök részére, az érintkezés megkönnyebbítése végett a Város központján hivatalos helyiségről lesz gondoskodva.

* **Polónyi beszámolója.** Polónyi Géza tegnap tartotta Szoboszlón beszámolóját. A szép es nagyszabású beszédéről térszűke miatt csak lapunk holnapi számában hszhatunk részletes tudósítást.

* **A tiszántuli ev. ref. egyházkerület** holnap kezdi meg egyházkerületi őszi közgyűlést gr. Dégenfeld József főispán elnökölte alatt.

* **Talált rozs.** Az Eötvös utcán egy zsákban 35—40 kg. rozs találtatott. Tulajdonosa igazolás után átveheti az I. ker. kapitányságnál.

* **Horváth Boldizsár temetése.** Rendkívüli részvét kísérette sírjában Horváth Boldizsárt. Utolsó végtisztességére óriási közönség gyűlt össze, valamint közéletünk kitűnőségei. A gyászszertartás 3 órakor kezdődött. Samassa József végezte nagy és fényes segédlettel. A halotti menet a kerepesi utonvont a temetőbe, ahol a főváros által felajánlott díszsírhelyen tették nyugalomra.

* **Szeged.** Az alföldi szocialista munkások mai kongresszusa nagy fiaszkóval végződött, összesen 14 vidéki szocialista vett benne részt.

* **A nyári hadgyakorlatok ellen.** Nemzetgazdasági szempontból felette káros, hogy évenként a hadsereg kötelekebe tartozó ifjakat, tehát a legjobb munkaerőt elvonták a mezői munkától a hadgyakorlatokra s ezáltal lehetetlennek teszik számukra, miszerint megélhetésüket biztosíthassák. Csanád vármegye e tárgyban feliratot intézett a képviselőházhoz s kéri, hogy a baj és viasz állapot még a jövő aratásig orvosoltassék. Csanád vármegye ezen feliratanak pártolására kéri fel Hajdúvármegye törvényhatóságát.

* **A ki nem akar fizetni.** Liszká Pál házaló f. hó 29-én este 8—9 óra között betért Kómüves József korcsmájába egy kis szörvénnyel. Mikor fizetésre került a dolog a berugott házaló kategorice kijelentette, hogy nem fizet. Természetes, hogy a vendégfő nem engedett a jussából, hanem rendőrt hivatott, ki a részeg atyafit minden tiltakozása és sértegetése daczára is bekíserte.

* **Betörési kísérlet.** A gróf Dégenfeld-terén levő Fridman L. tulajdonát képező ruha-üzlet felől az éjjel egy arra járó rendőr észrevette, hogy több gyanús alak a boltajtót feltörni iparkodik. Mikor ezek a rendőrt meglátták, iutásnak eredtek. A rendőrnek sikerült egyet közülök elfogni, a kit a főkapitánysághoz kísérte be. Az ellogott betörőnek Grósz Menyhért a neve. Kihallgatása alkalmával előadta, hogy Nyitrai Tamás, Szilágyi József és még három társával kiker névleg nem nevezett meg, azt a tervet eszelték ki, hogy Fridman üzletét feltörik s abból a mit lehet, elvisznek. Tettüket véghez is vitték volna, ha a rendőr ebben meg nem akadályozza őket. A rendőrség Groszt valómalomá után elzáratta: a többi jomadar kézrekerítése végett meglette a szükséges intézkedéseket.

* **Állami tisztviselők a miniszterelnök-nél.** A magyar állami tisztviselők okt. 23-án elfogadott emlékiratát ma nyújtotta át egy küldöttség Bánffy bárónak. Ohrel Péter p. titkár a miniszterelnököt kérte jogos kívánalmaikat figyelembe venni. — Bánffy azt válaszolta, hogy az ország pénzügyi helyzete nem engedi jelenleg a kérelem

teljesítését. De ezzel a válasszal együtt megjegyzi azt is, hogy a tisztviselők mult kori közgyűlésén egyes szónokok főhasznált erős és tapintatlan kifejezései sokfelé keltettek visszatetszést. Erőszakkal — ugymond a miniszterelnök — semmit sem lehet kérésztül vinni, különösen, ha az a cél is ott van, hogy a dologból politikai tökélet kovacsoljanak. Ezzel a küldöttséget elbocsátotta.

* **Színház ügyről.** Egyik helybeli lap-társunk lemondással és nagy tájékozatlanságot eláruló módon hirdeti, hogy nincs már színész e hazában, ki el ne szerződött volna s lehetetlen csak egyet is kapni, mivel társulatunkat kiegészíteni lehetne. Mi pedig úgy tudjuk és hogy el ne felejtse az illető, eszebe kell juttatnunk, hogy sem Szegeden M a k ó, sem K r e c s á n y i Budán, sem L e s z v a y Aradon még nem szervezkedett, mert nem is szervezkedhetett mivel a színházak sorsa még mindenütt bizonytalan. Ha valaki akarna, még nagyon sok jó színészt szerződ-tethetne össze.

* **Dreyfus-ügy.** Mint a Figaró jelntik Walsen-Eszterházy ma a becsületrond tagja, sorából töröltetett. — A revisiók lapok nagy meglepéssel fogadták a semmitörök itéletet. Nem úgy a katona lapok, a melyek vakmerően megtámadják a bíróság tagjait. — Gaulozó és Gelaus még mindig reménylik hogy a városban nem lesz semmi.

x **A Horgony-Pain Expeller** igazi népszerű haziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfajdalom, fejfájásnál közhvényenél, c-uznál stb-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fajdalomszüntetothatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnaál, minő: a kolera, hanyóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő haziszser jó eredménnyel használtatott bedörzsölésnént az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr., és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevasárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-fele Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-felé Horgony-Liniment« kérendő és a »Horgony« védjegyre kerünk figyelni.

x **M. kir. osztálysorsjegyek.** Aki osztálysorsjegyeket akar vásárolni, az forduljon közvetlenül a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank váltóüzletéhez (Budapest, Dorotya-utca 1.) Ez az intézet minden tekintetben legnagyobb biztonszágot nyújthat. Miután közvetlenül a huzás előtt (1898. november 17-én és 18-án) az említett penzintézet rendszerint tul van terhelve megrendelésekkel, a menyinyiben a közönség nagy része ezen előző intézettől szerzi be sorsjegyeit, ajánlatos lesz a sorsjegyeket már most megrendelni, amíg a készlet el nem fogy.

x **Osztály sorsjegyek a III. sorsjáték I. osztályára** $\frac{1}{1}$ 6 frt, $\frac{1}{2}$ 3 frt, $\frac{1}{4}$ 1 frt 50 kr., $\frac{1}{8}$ 75 kr. Ujságitó sorsjegyek 6 huzásra 1 korona 100.000 korona főnyereménnyel. Állam sorsjegyek 200.000 korona főnyereménnyel 2 frtért. Valamint minden huzásra mindennemű igérvények kaphatók Schwartz Dániel dohány-özsdéjében a »Bika« szálloda püületébe.

x **Üzleti könyvek kopir könyvek rendkívül olcsón kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.**

Halottak napja.

A felséges királyné a Habsburgok ősi kriptájában aluszsza örök álmát, melyből egy ország siránkozó szeretete és gyászos jajszava sem tudja eszméletre téríteni. Oh, nem adja Őt nekünk vissza többé semm földi, semmi égi hatalom. Toste átment a megsemmisülésbe és csak lelke, szelleme maradt közöttünk, lebeghet fölöttünk és lehet, a miénk. — Szomoru lesz ezért a halottak napja, a föld legjobb királynéját fogják siratni az élők és fogja siratni az öreg igazságos király, ki e napon még magyar földön lesz.

És Genf felé terelődik e gyászos napon a mi figyelmünk. Halottak napján fog összeülni Genfben az igazságszolgáltatás, hogy ítéljen az orgyilkos iszonyatossága felett. Pedig már az egész világ ítélte felette.

Es halottak napján még Genfben tanácskozni fognak az esküdtek, hogy mérlegeljék a mérhetetlen büntetés büntessék a megtorolhatatlan gaztettes, mi meggyújtjuk méceinket halot zinkert, melyek között minden magyar lélek szívében első helyet foglal el a megdicsőült vértanu királynő, ki halottak napján már nem sirathatja szeretett fiát, aki mellé nyugodni tért.

Szomoru lesz ez a halottak napja, szomoru és rettenetes. Szomoru, mert mindnyájunknak van egy halottja, rettenetes, mert Genfben ekkor fognak ítélkezni a gonosztevő felett, kinek kaczagó lelkiismeretlensége, gúnyos orgyája rénesen fog belehangzani a mélységes gyászba, a magyar nemzet halottak napjába.

Színház.

Heti műsor:

Kedden: Trónkereső, szomorujáték.
Szerdán: Coulisset ur,
Csütörtökön: Stomfai család, színmű.
Pénteken: Koldusdiák, operett.
Szombaton: Hoffmann meséi, operett.
Vasárnap délután: Aranylakodalmom történeti látványosság.
Este: Szaraz kenyér, színmű.

Az oroszánvadász.

Szombaton este adtak másodszer s renélhetőleg utoljára Verő operettjét az Oroszánvadászt. A nézőtér eléggé megtelt, de a közönség mindvégig unatkozva hallgatta a silány operettet. A szereplőkről ismét csak elismeréssel szólhatunk.

Kettős előadás.

(Délután.)

Mátyás diák.

Balogh István történeti népszínműve „Mátyás diák” került színpadra tegnap délután. A színház, mit minden vasárnap délután úgy tegnap is zsufolásig megtelt. A szereplők közül Püspöki (Kupa Mátyás) és Loesarekné (Rabeka) érdemelnek említést, kik jó ízű humorral játszottak szerepüket és megérdemelték a sűrűn felhangzó tapsokat. Az előadás szerencsére 5 órakor már véget ért. Bocsánat ezzel nem az előadás értékét akarjuk kisebbiteni, hanem inkább az irtóztató, fullasztó hőség ellen van kifogásunk, mert az a melege mely tegnap a színházban uralkodott igazán kiállhatatlan volt.

És az igazgatóság nagyon helyeseu ténneha a légfűtést még egy időre megszüntetné.

A havasi rémkirály

(Este.)

Rajmond tündéri vigjátékát „A havasi rémkirály” adtak elő tegnap este. A darab ránt inkább a köznépi érdeklődött, mert míg a korzat zsufolásig megtelt a páholyok és a földzint között nagyon is sok üres hely volt.

A darabban csakis a gyönyörű diszletek érdemelnek említést. Komjáthy úgy látszik ezért adatta elő.

Komjáthy, Fenyéri, Kiss Irén, T. Halmi Margit, Odry, Kapossy és Szentés játszottak nagyobb szerepeket.

Este is kiállhatatlan meleg volt a színházban.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

okt. 29.

készárúüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—	80	00.00—00.00
»	77	—	81	00.00—00.00
»	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	9.70—9.80	—	10.40—10.45
»	76	9.85—9.90	80	—
»	77	9.95—10.05	81	00.00—00.00
Estvidéki ó	78	10.10—10.15	82	10.35—10.40
»	79	9.90—10	—	—
»	79	10.05—10.10	80	—
Fehérmegyei ó	76	10.15—10.20	81	10.40—10.45
»	78	10.30—10.35	82	—
»	79	9.85—9.85	—	—
Bácskai ó	76	10.—10.05	80	00.—
»	77	10.10—10.15	81	00.00—00.—
»	78	—	82	00.00—00.—
Észak magy	79	—	—	—
»	78	—	80	—
»	79	—	81	—

	Mm. hekt.-ben	Ar kilógram
Fecs elsőrendű uj	70—72	8.05 8.10
» másodikrendű uj	—	8.— 8.05
Árpa takarmánynak »	60—62	6.20 6.50
» égetni való —	62—64	6.80 6.80
» serfőzdei —	64—66	7.80 8.20
Zab — uj	39—41	5.75 5.70
Tengeri bánsági — uj	—	5.55 5.35
» más nemű »	—	12.25 12.75
Repeze bánsági	—	—

Sertés vásár.

okt. 29.

Kőbányai sertéspiac. Szerbiai nehéz páronként 320 kilogrammon feletti párja 54—55 krajczárig, közép (pkint 251—35 kilogramm sulyban) 55—56 krajczár Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) 53—54 kraje árjig.

Sertéslétszám: 1898. évi okt. 27-én volt készlet 41.647 darab, 1898 okt hónap 28-án felhajtott 467 drb, 1898 okt hónap 28-ik napján elszállított 743 darab 1898 okt. hó 29-ik napjára maradt készletben 41.371 darab. — A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

A kálisók alkalmazásának legjobb ideje és módja.

A kálisók hátráltatják az elvetett magvak répa és burgonya csirázását. Viz felszívó és maró tulajdonságaik folytán történik e hátráltatás, hiszen ismeretes, hogy a koncentrált sóoldatok általában a csirázást hátráltatják. A fiatal növények még kevésbé tűrik meg a talajban a koncentrált sóoldatokat, következésképp egy részük elpusztul, a vetés pedig hiányos lesz. Ezen kellemetlenségeknek a legtöbb esetben úgy vehetjük elejét, hogy a kálisókat lehetőleg korán szórjuk el; tapasztalatok alapján különben azon eredményre jutottunk, hogy bizonyos előnyös viszonyok folytán a kálisók késői elszórása is megengedhető, sőt hasznos is lehet, általában azonban a korai elszórásnak a késői felett — előny adandó.

Ezen előírást már régen követik a gyakorlatban, mert a csirázást hátráltató kellemetlen tulajdonsága a kálisóknak gyakorlatban is rég ismeretes.

Korai elszórása a kálisóknak őszszel nagy könnyedséggel vihető keresztül, az őszszes tavasziak aia; őszieknél azonban már zavarba jövünk. A rossz, könnyű homoktalajon nagyon meghálálja a kálitrágyázást, sőt kálitrágyázás nélkül nem is szabad volna termelni. De nem ritkán burgonya vagy takarmányrépa után

vetetik s ez esetben a kálisók korai elszórása már is ki van zárva. Nem nagy baj az, ha a talaj előzetes esőzések folytán nedves állapotban van, mert ilyenkor a kálisók közvetlenül az a rosz elvetése előtt való alkalmazása is haszonnal jár; ha azonban igen nagy a szárazság, nagyon meggondolandó, a rosznak káliival való erős trágyázása, mert a burgonya nagyon későn kerül le a talajról, a rosz pedig a tulkésői vetés miatt fejlődésében amugy is visszamarad, a kálitrágya pedig nem oldható a szárazság miatt. Ez esetben a káinit két részre osztjuk és az egyik részt a vetés előtt elszórjuk, a másikat pedig telen a rozst takaró hórétegre elhintjük.

A gyakorlatban ezen eljárást már régen alkalmazzák igen jó eredménnyel, mert a mezőgazdák nagy része ismeri a kálisóknak száraz könnyű talajba csirázást és az első fejlődést hátráltató tulajdonságait. Mennél egyenletesebben szórjuk el a kálisókat, annál biztosabb a hatás, mert a káinit, ha hosszabb ideig áll, kemény és nehezen elmozdítható röggé tömörül, ajánlatos 25% finomra őrlött turfával keverve eltartani. A turfa káinit is igen nagy elterjedtségnek örvend Ha a káinit közvetlenül a megérkezés után szórható, úgy turfával való keverése felesleges; ha azonban kényszerítve vagyunk egy bizonyos mennyiséget raktáron tartani pl. az istállóban leendő elszórás céljából, úgy a turfa alkalmazása elkerülhetetlen. Ép úgy, mint időszertlenül alkalmazása, egyoldalú használata sem adhat kedvező eredményt. Számos kísérlet bizonyítja, hogy kálisók egymagukban alkalmazva vagy semminemű vagy csak kevésbé kedvező eredményt adhatnak: foszforosav vagy foszfor és nitrogén trágyák egyidejű alkalmazása azonban meglepő eredmények értek el. A kálitrágyázás tehát mindig foszfortrágyával járjon karöltve. Az elszórást illetőleg úgy a gabona, mint hüvelyeseknél teljesen közömbös, hogy a káinit alabonáljuk-e vagy alászántjuk, kapás növényeknél azonban szántsuk minél mélyebben a alá. — Káinit trágyázásnál gabona félek és hüvelyesek alá 1 hektárra 1.5—3 m.m. káinit (15—18%) és 1—1.5 m.m. szuperfoszfát, kapásnövényeknél 3—4 m.m. káinit (15—18% kalival) 1—2 m.m. szuperfoszfáttal szórando el.

CSARNOK.

Képzeld el a többit.

(Jean de la Bréte.)

Francziából fordította: **dr. Kósa Zsigmondné**
Folytatás.

— Azt hiszi még csábítóbb lesz mint ma? kiáltá Perseus rémülten — de édeapam megdoldta-e? mi lesz akkor én beslölem! Hiszen ez borzasztó kilátás a jövőre!

— Borzasztó? ne nevettesd ki magad, hiszen épen ez lesz, ami őt az én szememben még magassabbra helyezi. Miért nem vagyok én a te helyzetemben? Minő élvezet volna e lelket lassan lassan bevezetni az élet a szerlelem titkaiba!

Evvel a tudással, praeparált csontvázaik között élni — Köszönöm szépen! — Nem tehetek róla, de nem bírom őt fiatalon, papaszem nélkül tisztességesen öltözve elképzélni. Úgy ahogy van nagyon szeretem, elvisz özőnviz előtti időkbé, segít nekí önkényes gyűjtésében és osztályozásában.

Ha ilyforma boldogságot csak elképzelem, ki lel a hideg — bősorkányozásom lesz egész éjszaka.

— Lehetetlen apám, teljesen lehetlen. Maga nem akart kéresemnek engedni, és M. La Platiere urnak beszélni — maga látni akarta, taglalgatni a fiatal hölgyet — de semmiféle gondolkodási idő nem változtathat határozatomon!

Mint a stratégiában itt is volt véleménye akarata! egészen elbámultam rája.

— Azt hittem még észre térsz! De Péter, ha másra nem, gondold a hozományra soha se kapsz egy ily jó parthiet. Ez egy

egészen váratlan vsgyon. — E ponton nagyon soká megmaradt. Nem volt többé szó szerelemről, boldogságról. Ahol csengő aranyak vannak neveléses dolog fejünket egyében is törni.

Pérseus várakozásom ellenére gavallérosan viselte magát. Tisztelni tanultam, Kijelenté, nincs kedve a megtévesztült esztelenséget feleségül venni.

— Csinaljon amit akar édes apám, de tisztázza a helyzetet.

— Hát hogyan tisztázom!
Valószínűleg lakatlannak gondolták szobám, én meg lelekettemet is visszafajtam, hogy az érdekes tanulságos beszélgetésből egy szót el ne szalasszak.

XXX.

Rhône Gletscher hótél aug. 8-án.

Ugy 8 óra tájban ma reggel megkértem M. La Platière urat kedves gyámomat kövessen a fennsíkra és szenteljen nekem néhány percet.

Szembe velünk hóborította csucok emelkedtek, félelmes magasságban. A napsugarak még nem világították meg teljesen a sító szakadékokat. Nagyszerű környezet, méltó elhatározásomhoz.

— Nos Ilona?

— Vigyetek vissza börtönömbé — kezdem páhoszszal.

— Börtönömbé?

— Igen; lánczolatok sziklához. A donjonomat értem gyámom, mert tudja meg, hogy én Andromeda vagyok!

— Andromeda vagy nem, — okos avagy esztelen vagy e, az nekem m'ndegy! E fiatal katona élvekitve apjától nagyon kívánatos férj volna számodra. Ezze, nemes, jó tulajdonságai vannak, művelt becsületes ember, gondold meg mindezt Ilona!

— Nem tagadok belőle egy szót sem — ez egy mérnök huszár egyruhába bujva Csak akkor melegedik fel, ha mesterségei technikai dolgairól van szó, csak akkor van akarata véleménye. Nemcsak hogy semmit se eszményit, sőt azt hiszem a paradicsom is csak köbmétereit miatt érdekelné.

Védi e hazáját, mikor azt valaki megtámadja? Katona magatartásával bir e? Tegnapai unalmassága volt a csepp víz, mely a tulton teli csészéhez hiányzott, ha ehhez egyáltalában hiányozhatott valami. Nincs jelleme, nincs itélete, nincs esze, szive.

— Na na — szólt közbe gyámom — ami az esztét, tábornoka másként nyilatkozott.

— Mire való az ész, ha nem használja?

— De hiszen használja — ha nő volnék e kedves elnéző gyengéd jellem nekem nagyon tetszenék. Csendes nyugodt észjárása...

— Közönséges — tóditam — múlt e el egy nap, hogy ne jaggatott volna valami kicsi kicsi kis kelemettségért, amit én például észre sem veszek. Ha elvesz feleségül egy hét alatt megszököm tőle az örnagyával.

— Ne beszélj bolondokat Ilona — ki nem állhatom a túlzásokat. Mily kellemetlen helyzetbe juttattál!

— Soha se gondoljon vele. Bebizonyítottam, ő se kíván egyebet, mint tőlem szabadulni.

Folyt. köv.

Közönség köréből.*

Nyílt levél.

Nagyméltóságú

Perczel Dezső urhoz,

Magyarország belügyminiszteréhez.

Kegyelmes uram!

Nagyon szomorú, hogy a sájtó utján kell kegyelmes uramhoz fordulni egy sérelem orvoslásáért, melyet törvényes uton orvosolni hiába kísérlettem meg illetékes helyen.

Veszprémmegye törvényhatóságánál vár elbírálást egy elvesztett árvaártem kiutalását célzó ügyem. Ezen ügyemet még 1889-ben indítottam meg és kértem a felelőség megállapítását azok ellen, akik 3161 frt 15 krajczárt és kamatait kitévő árvaártem elvesztését okozták.

1889. ősz óta folyik ez ügyben Veszprémmegyenél a vizsgálat. Ezen idő óta, tehát 9 éven át számtalanszor kértem személyesen, ügyvédem útján, pártfogók útján, levelben ügyem elintézését. Midőn kérelmeim nem használtak, a belügyminiszteriumhoz fordultam segélyért, és 1895. év január 14-től fogva hat kérvényt nyújtottam be a belügyminiszteriumhoz, kérelmezve, miszerint hasson oda Magyarország közigazgatásának legfőbb őrc, hogy ügyem valaha elintézését nyerjen.

Jártam személyesen a belügyminiszteriumban, és kértem az illetékes miniszteri tanácsost, bírja rá valahára Veszprémmegyet, hogy ügyemet intézzék. Küldtem azóta két ügyvédet Veszprémmegyébe, kértem, könyörögtem, rimádkodtam, mind hasztalan, ügyem elintézését nem nyert.

Veszprémmegye volt alispánja azt mondta nekem, hogy irataim elvesztek. De hát tehetek-e én arról? Lehetséges-e az, hogy egy jogállamban egy elvesztett árvaártem ügyében 9 éven át határozatot ne hozzanak?

Miután én személyesen Budapestre nem utazhatom, és kihallgatásra nem jelentkezhettem, mert már több száz forint költségemet felemészített ezen szegényteljes botrányos ügy, ezen az uton esdve kérem Nagyméltóságodat, méltóztatassék oda hatni, hogy Veszprémmegye közigazgatási bizottsága előtt, 67/1892. szám alatt elfekvő s árvaártem kiutalását jelző ügyem végre elintézését nyerjen.

Hat rendbeli kérvényemre, a melyet a belügyminiszteriumhoz intéztem, ugy elődje, mint Nagyméltóságod kormányzata alatt, soha választ nem kaptam. Miután ismerem Nagyméltóságod igazságszeretetét, azt kell hinnem, hogy nagyméltóságod ilyen állapotokról, melyek Magyarország közigazgatásának szegényére volnának, tudomással nem bírhat, és hogy szózatom kétségkívül Nagyméltóságodhoz kerüljön, ez uton vagyok kénytelen magas figyelmét e botrányos állapotokra felhívni azon alázatos kérelemmel, miszerint odahatni kegyeskedjék, hogy ezen ügyem végre valahára igazságos elintézését nyerjen.

Kiváló tisztelettel

Nagyméltóságod alázatos szolgálója

Kisfaludy Simon Árpád

előbb zalaegerszegi, jelenleg
hosszu-falusi lakos.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Uri és női divat áruház
IFJ. KOVÁCS S.
Kossuth-utca
I-ső tkpénztár épület,
a következő cikkekét ajánl
mályn leszállított áron
fehér ingek
sima és redős alsó nadrágok
harisnyák
téli kesztyük
Jäger ingek
nyakkendők
gallérok, kézellők
esőernyők
férfi, női és gyermek cipők
valódi angol kalapok
sapkák
fésűk, kefék, szappanok
uti bőröndök
stb. itt fel nem sorolt cikkek
bámulatoltsó árban
beszerezhetők
a fenti czégnél.

Férfi és női bőrkesztyük minden színben 1 frt párja.
Férfi és női bőrkesztyük minden színben 1 frt párja.

Hatóságilag engedélyezett

Végkiárusítás.

Visszavonhatatlanul az üzlet teljes felosztása miatt

a raktáron levő

női és uri divat szövetek,
függönyök, szőnyegek,
Paplanok, vásznak, kész
fehérneműk, Velesek,
Cretonok, asztalneműk, óriási
választék kötényekben,
nyakkendők, esőernyők,
zsebkendők és mindenféle
divat áruk

a beszerzési áron alul

adatnak el

minden vásárlás csak félárba
kerül, ezen rendkívüli kedvező
alkalmat nem lehet eléggé
ajánlani az érdeklődők figyel-
mébe.

Tisztelettel

Besenczky Kálmán,

a Bika szállodával szemben.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik küszvényénél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., esász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Áron Miksa szesz-, ser- és bor-nagykereskedésének irodáját 1. évi november 8-tól fogva Simonffy [Kis ujl] utca 14. számú saját házába teszi át.

Bejárat: Széchényi utca 13-ik szám alatt is.

A védjegyre tessék vizsgálni!

Máriaczei gyomorcseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújság, savanyu, felbűfögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakiválás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűkölés.

Hatásos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorrhoikálnál.

Említett bajknál a **Máriaczei gyomorcseppek** évek óta kiűzőknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum »König von Ungarn« Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktar: **Török József** gyógyszerháza Budapest Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Göll Nándor, Tóth Béa, Mihalovics István, Dr. Róthschnek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél. Diószegen: Vaday Ignác. Er-Mihályfalván: Matray István. Hadházon: Parkas Ödön. Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel hogy szabóüzletünk kész férfi- és gyermek- ruhaáru osztályát felosztjuk s meglevő nagy készletünket

igen jutányos áron véglegesen kiáruljuk.

Teljes tisztelettel
SZEDLÁK és VAMOS.

Természetes nagyság! Szenzációs!

Germerdorfi óriás cseresznye.

A legnagyobb, legjobb és legszebb cseresznye a világon!

Igen szép cseresznye veres színben, rendkívül dúsz növesű és nagyon finom ízű. A legjobb cseresznye kiviteli üzletnek.

Magas növesű fák darabja 1 frt.

Törpe fák darabja 1 frt.

Küldés utánvét mellett, nagyobb csapat vasuton. Készlet 16,000 remek darab.

Agátsy Benedek, faiskola, TEMESVÁR, Hunyadi-utca 103. sz.

Gazdagon illusztrált árlap a legújabb gyümölcs, valamint sok kerti növényekről kívánatra bérmentve.

Alapított 1856. Utolsó vasúti állomás megirandó.

Az állam leg gondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerháramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszerháza és illatszerraktára **DEBRECZENBEN,** (Tisza-palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.